

Els miralls de Maria Àngels Anglada

Teresa Costa-Gramunt 02-01-2014

No hi ha escriptura neutra com no hi ha lectura neutra. Escrivim en funció del que som i llegim en funció del que som. L'escriptura és un reflex, un mirall que espitlla el seu creador, que, en la seva originalitat, arriba fins i tot a superar els límits del temps i l'espai.

Aquest pensament en veu alta és a propòsit d'*Els miralls de la ficció. La narrativa de Maria Àngels Anglada* (PAM), un assaig de Lluïsa Julià, especialista en literatura moderna i contemporània catalana. En aquest treball modelic en el seu camp, l'estudiosa ens hi presenta les coordenades de l'obra creativa de Maria Àngels Anglada, on el miralleig entre la realitat i la ficció és una constant, així com els jocs intertextuals d'Anglada amb altres autors, personatges i obres. Cal tenir present que ens trobem davant d'una escriptora cultíssima i molt sensible, tant pel que fa la tradició literària pròpia com a l'universal, amb la que estén lligams fecunds.

En la meua lectura d'aquest assaig s'ha produït també un efecte mirall: identificació i empatia amb Maria Àngels Anglada. En el capítol (pertinent encara en el cas d'una escriptora) dedicat als anys de formació en l'ofici d'escriure, Julià posa de relleu les paraules d'Anglada, les dificultats que va haver de vèncer per dur a terme la seva escriptura: *Tota dona que escriu, sobretot si és d'una generació ja madura, és una supervivent, que ho fa vençant dificultats, sobretot de temps: robant-lo a les hores de son, de vegades, durant l'etapa de joventut i de pujar les criatures; o esperant a publicar fins que les necessitats més punyents han cedit, mentre mirava amb paciència els poemes, contes, projectes acumulats, sovint a mig acabar, als calaixos, primer d'una calaixera, més tard, i amb sort, en una habitació pròpia.*

Esriptora tardana per causes semblants, no poques vegades m'he sentit, com Anglada, una supervivent; o una resistent, com es posa de manifest en aquest apunt de Martí Domínguez sobre la naturalesa del creador: *Un creador – segons Baudelaire- és un resistent, algú que té la força suficient per a enfrontar-se a la immensa majoria del seu poble, on sovint s'inclou –i això, quasi sempre en primer terme- la pròpia família i el seu ambient social. El creador, doncs, és per naturalesa un solitari i un lluitador: el creador quasi sempre és qui no abandona.*

I és que la vocació ha de ser de pedra picada per a sostenir-se en la intempèrie, a mercè de totes les inclemències, i això val encara més per a les creadores de l'edat madura, com apunta Anglada. Per exemple: no és fàcil vèncer la pròpia resistència a no voler ser titllada de mala esposa, mala mare o mala filla simplement perquè en l'amor n'hi ha una part per a la pròpia obra... Aquesta exigència de tipus social, que arriba a ser moral, no es dóna en el cas de l'escriptor. Esperem que en el futur ja no hàgim de manifestar-nos en aquests termes.

En la narrativa de Maria Àngels Anglada, estilísticament empeltada de poesia (*sóc una poeta que escriu narrativa*, diu Anglada) i reivindicativa de tants valors humans, sovint ens trobem amb personatges que són dones creadores com la protagonista d'*Artemisia*, que busca reflex en la pintora Artemisia Gentilleschi, o la recreació d'una poeta, Glauca de Quios, a Sandàlies d'escuma. Són dones que s'acaren a un món i a una cultura que, com denuncia Baudelaire, malda per dallar-les el talent i les possibilitats de realització. En la seva recreació literària, i sense perdre de vista l'ambient històric en què les fa viure, Anglada mostra les seves protagonistes en el seu imparable, decidit i positiu camí d'evolució humana.

L'esperit que ens mou a l'evolució humana tiba fins que es manifesta a través del cor, produint bondat, noblesa d'esperit i creant bellesa. Fruit d'aquesta intel·ligència, noblesa i bellesa del cor de la pròpia Anglada aplicada a la narrativa, són les novel·les escrites tenint Auschwitz i el que representa de degradació en la història de la humanitat, com ara *El violí d'Auschwitz*, i encara el *Quadern d'Aram*, una valenta resposta literària d'Anglada a l'horror i al rebuig pel genocidi armeni. I tot això en benefici de la memòria col·lectiva i contra l'oblit de les víctimes innocents en un acte d'amor a la humanitat, com la mateixa literatura que el reflecteix.

<http://www.eixdiari.cat/opinio/doc/45926/els-miralls-de-maria-angels-anglada.html>